

Capitolul 2. Auditul teritorial

2.1. Demografie

2.1.1. Evoluția numărului populației

Evoluția numărului de locuitori ai Polului de creștere Timișoara a avut în ansamblul său o ușoară tendință de creștere în intervalul 2010-2014, contrar declinului demografic înregistrat la nivel național (-192.353 locuitori) și regional (Regiunea 5 Vest, -20.615 locuitori). Creșterea s-a datorat în special valorii pozitive a bilanțului demografic natural. Dacă în anul 2010 numărul locuitorilor cu domiciliul stabil în aria polului a fost de 395.497, în anul 2014 acesta a crescut la 407.112 locuitori, respectiv cu 11.615 persoane.

În cadrul mediilor rezidențiale urban și rural ale polului, situația este însă diferită. Astfel, populația Municipiului Timișoara scade în același interval de timp de la 334.720 locuitori, la 333.531 locuitori, adică cu 1.189 locuitori în 5 de ani, dovedind o remarcabilă rezistență demografică, în comparație cu majoritatea orașelor țării, care cunosc un declin accentuat. În mediul rural aferent polului de creștere, numărul locuitorilor crește însă, de la 60.777 la 73.581 locuitori, respectiv un plus de 12.804 persoane, o creștere care reflectă procesul de consolidare a influenței orașului în teritoriu.

Creșteri se înregistrează în absolut toate cele 14 comune, cele mai mari fiind în comunele Giroc cu 3574 locuitori, Dumbrăvița cu 2550 locuitori, Moșnița Nouă cu 1642, Sânmihaiu Român cu 1235 locuitori. Cele mai mici creșteri au loc în comunele Pișchia cu 151 locuitori, Bucovăț 176 locuitori și Becicherecu Mic 198 locuitori.

La scara timpului lung însă, populația Polului de creștere Timișoara a avut în ultimii 25 de ani tendința generală de ușoară scădere (mai puțin accentuată însă decât la nivel național), cauzată în mare măsură de bilanțul demografic natural negativ, dar și de emigrarea populației active. Dacă în anul 1990 numărul locuitorilor cu domiciliul stabil a fost de 398.038, în anul 2012 acesta a scăzut la 372.316 locuitori, respectiv cu 25.722 persoane (Fig. 1).

Dacă populația Municipiului Timișoara a scăzut în același interval de timp de la 351.293 locuitori la 319.462 locuitori, adică cu 31.831 în 22 de ani, în mediul rural aferent Polului de creștere, numărul locuitorilor a crescut de la 46.745 la 65.854 locuitori, respectiv cu 19.109 persoane (Fig. 1). Creșterile cele mai mari le înregistrează comunele Giroc cu 4075 locuitori, Dumbrăvița cu 3318 locuitori, Săcălăz cu 2498 locuitori, Sânmihaiu Român cu 2392 locuitori, Giarmata cu 2153 locuitori (Fig. 2).

Scăderea numărului de locuitori din unele comune cum ar fi Becicherecu Mic, Bucovăț și Șag se justifică prin faptul că, începând cu anul 2005 respectiv 2008, din acestea s-au desprins și s-au format trei noi comune: Dudeștii Noi, Bucovăț și Parța.

Rata de evoluție

Rata de evoluție a numărului populației în perioada 1990-2012 la nivelul polului de creștere a fost una negativă și anume de -6,5 %, ceea ce înseamnă o medie anuală de -0,3 % (Fig. 2). Municipiul Timișoara a avut o rată dublă de scădere în raport cu polul de creștere, respectiv -12,8 %, adică -0,6 % pe an. Comunele au avut o rată de creștere de 40,9 % pe întreaga perioadă (1990-2012), revenind o medie anuală de 1,9 %.

Cele mai spectaculoase creșteri de peste 100 % le-au avut în această perioadă comunele Dumbrăvița cu 130,2 % și Giroc cu 104,8 %. Creșteri însemnate au mai înregistrat comunele Sânmihaiu Român 62,7 %, Giarmata 49,6 %, Moșnița Nouă 49,3 %, Săcălăz 47,9 %.

Scăderi semnificative de populație au avut comunele Becicherecu Mic -30,1 %, Șag -25,2 % și Remetea Mare -23,7 % (Fig. 3).

2.1.2. Distribuția populației. Densitatea

Ca urmare a scăderii numărului populației și densitatea este într-o ușoară scădere, de la 368,7 loc./km² în anul 1990 la 344,9 loc./km² în anul 2012. Cea mai densă zonă este, evident, municipiul Timișoara – centrul urban al polului de creștere, cu o densitate de 2.444 loc./km² în 2012 (în scădere de la 2.717,5 loc./km² în 1990).

Pentru comunele aflate în arealul de influență al municipiului Timișoara, densitatea populației înregistrează o ușoară creștere datorită evoluției pozitive a numărului de locuitori, ceea ce se poate traduce printr-o migrație a populației spre zona rurală pentru locuire. Dacă în 1990 densitatea medie în arealul de influență al municipiului măsura 49,2 loc/ km², în 2012 ea ajunge la 69,3 loc./km².

Cu 2.444 loc./km², Municipiul Timișoara formează cea mai densă zonă locuită din județul Timiș, județ care avea doar 78,42 locuitori/km² în anul 2012, și una dintre cele mai populate la nivel național, unde densitatea medie este de 89,41 locuitori/km². Comunele Dumbrăvița (309 loc./km²), Ghiroda (171,7 loc./km²), Giroc (150 loc./km²) au densități cu mult peste media județului (78,42 loc./km²) și cea națională (89,41 loc./km²), iar în celelalte comune densitatea este sub cele două medii de referință. La polul opus se situează comunele Remetea Mare, Orțișoara și Pișchia cu o densitate mult mai scăzută (24,2-30,5 loc./km²) (Fig. 4).

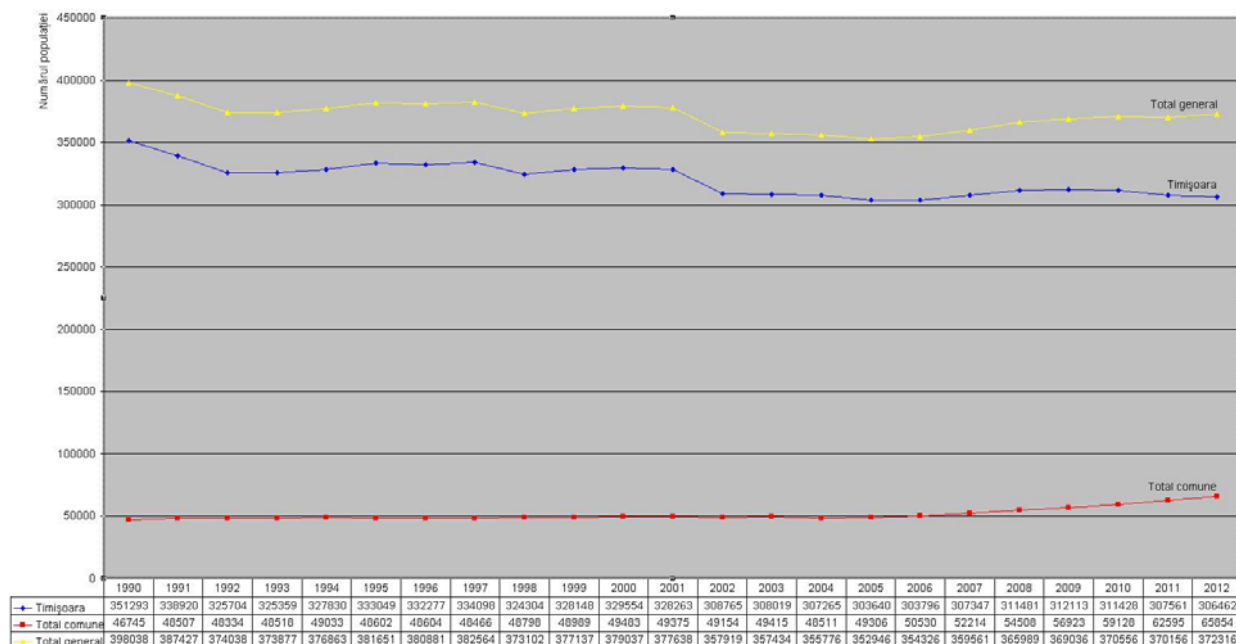

Figura nr. 1 Evoluția numărului de locuitori ai Polului de creștere Timișoara

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană 2015-2023
Polul de Creștere Timișoara

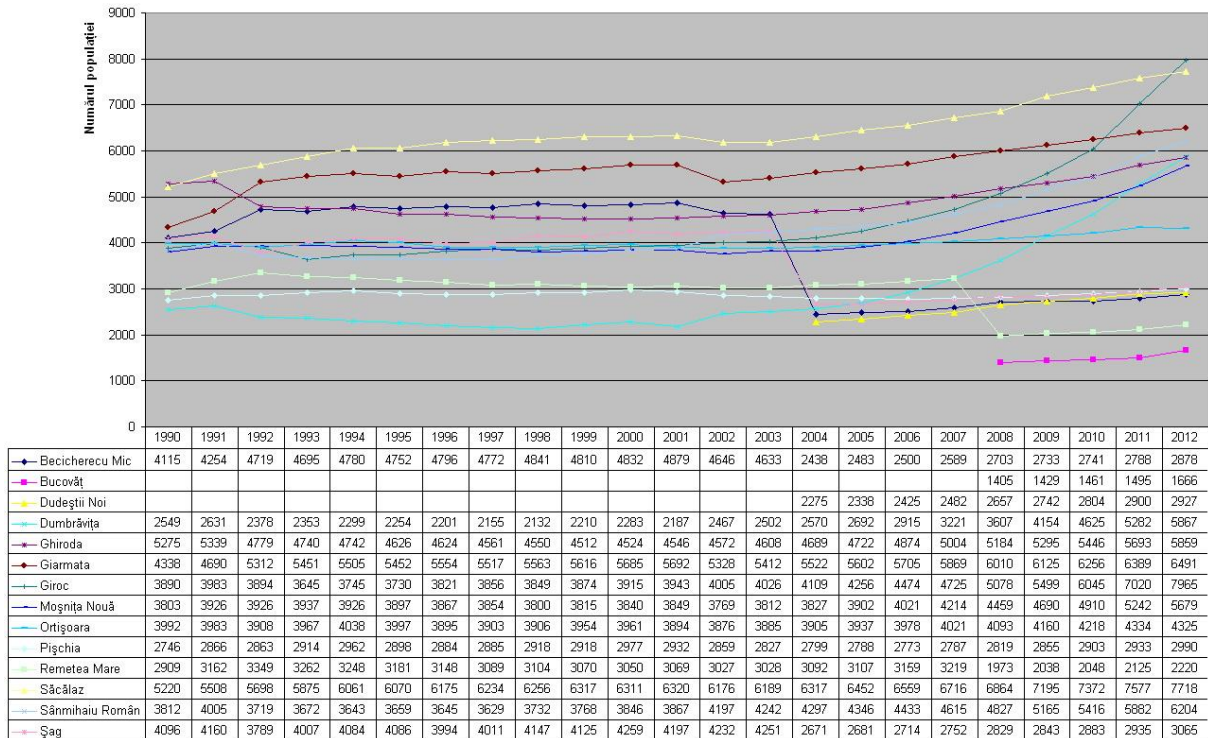

Figura nr. 2 Evoluția numărului de locuitori ai comunelor Polului de creștere Timișoara

Figura nr. 3 Rata de evoluție a numărului populației în perioada 1990-2012

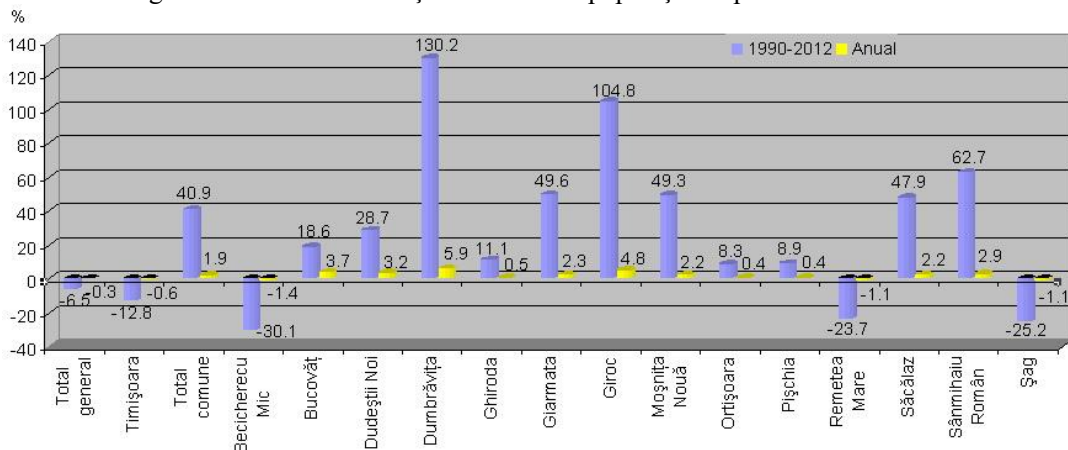
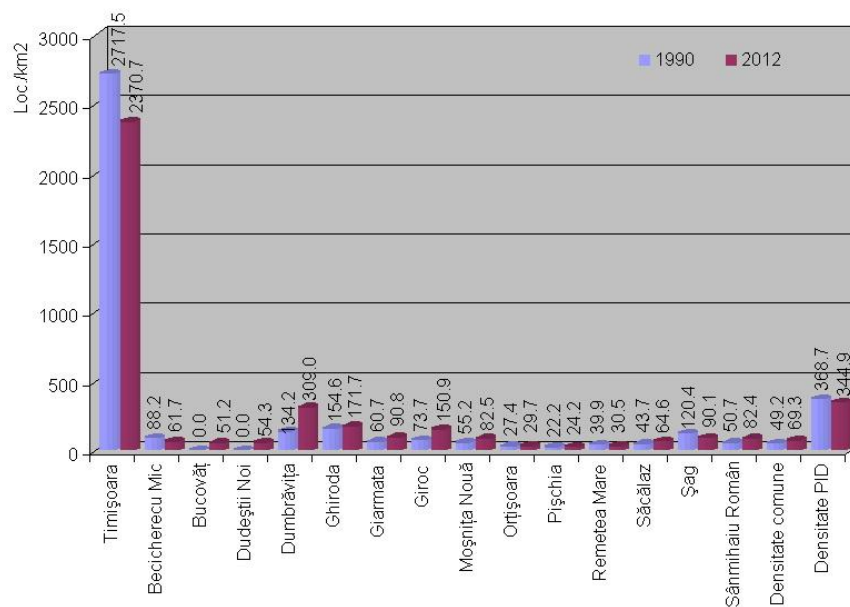

Figura nr.4 Densitatea populației

2.1.3. Mișcarea naturală a populației

Componentele mișcării naturale a populației Polului de creștere Timișoara au valori diferite. Dacă natalitatea pe teritoriul polului de creștere înregistrează o valoare de 10 ‰ în 2012, mortalitatea înregistrează o valoare ceva mai mică, de 9,8 ‰, rezultând un spor natural de 0,2 ‰ (Tabelul nr. 1).

Natalitatea în centrul urban este de 9,6 ‰ în timp ce mortalitatea este 9,7 ‰ rezultând un deficit demografic -0,1 ‰. În comunele din arealul de influență al municipiului Timișoara se valorile mișcării naturale diferă foarte mult de față de mediile polului de creștere.

Astfel valorile cele mai mici ale natalității se înregistrează în comunele Pișchia cu 6,7 ‰ și Becicherecu Mic cu 7,6 ‰ în timp ce Giroc și Dudeștii Noi au cele mai mari valori și anume 15,8 ‰ și respectiv 17,4 ‰.

În cadrul mortalității pe primele locuri cu cele mai mari valori se află comunele Șag cu 14,7 ‰ și Remetea Mare cu 15,3 ‰ în timp ce la polul opus se situează Dudeștii Noi cu 7,2 ‰ și Dumbrăvița cu 7,8 ‰.

Bilanțul demografic natural, rezultat din diferența dintre natalitate și mortalitate, înregistrează ca și cele două componente ale sale, variații foarte mari atât de la o comună la alta cât și față de media polului de creștere. Cele mai mari valori ale bilanțului demografic natural le înregistrează comunele Dudeștii Noi cu 10,2 ‰ și Giroc cu 6,7 ‰ în timp ce cele mai mici le au comunele Șag -5,9 ‰ și Remetea Mare -5,4 ‰ (Fig. 5)

Tabelul nr. 1 Mișcarea naturală a populației
Polului de creștere Timișoara, în anul 2012

Nr. crt.	Localitatea	Natalitate ‰	Mortalitate ‰	Bdn ‰
1.	Șag	8.8	14.7	-5.9
2.	Remetea Mare	9.9	15.3	-5.4
3.	Pișchia	6.7	11.7	-5.0
4.	Bucovăț	10.2	13.8	-3.6
5.	Becicherecu Mic	7.6	10.4	-2.8
6.	Timișoara	9.6	9.7	-0.1
7.	PID	10.0	9.8	0.2
8.	Ghiroda	10.9	10.1	0.9
9.	Orțișoara	12.9	11.6	1.4
10.	Sânmihaiu Român	12.4	10.3	2.1
11.	Comune	12.1	10.0	2.1

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană 2015-2023
Polul de Creștere Timișoara

12.	Săcălaz	10.5	7.9	2.6
13.	Moșnița Nouă	14.4	11.1	3.3
14.	Giarmata	12.0	8.3	3.7
15.	Dumbrăvița	12.1	7.8	4.3
16.	Giroc	15.8	9.2	6.7
17.	Dudeștii Noi	17.4	7.2	10.2

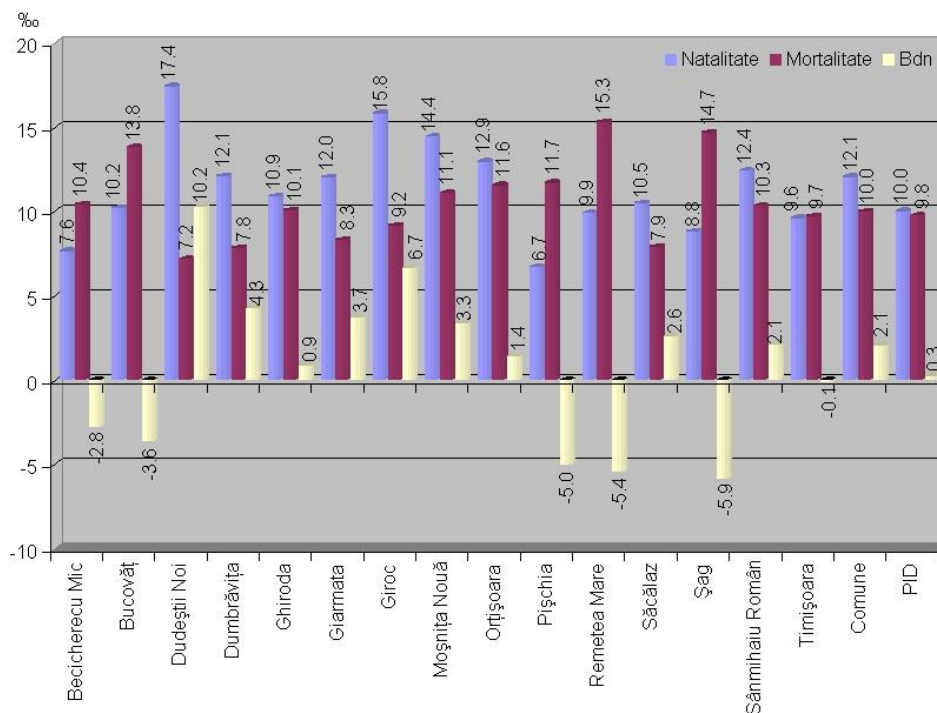

Figura nr. 5 Mișcarea naturală a populației Polului de creștere Timișoara în anul 2012

2.1.4. Structura populației

a. Structura populației pe grupe de vârstă și sexe

Conform datelor Institutului Național de Statistică, populația României urmează o tendință generală de îmbătrânire demografică, specifică însă țărilor europene. Astfel vârsta medie a populației României este de 40,6 ani, în timp ce pentru municipiul Timișoara ea este de 40,1 ani, cu valori diferite pentru masculin 38,5 ani, iar pentru feminin 41,4 ani la 1 ianuarie 2013.

Analiza structurii pe vârste a populației Polului de creștere Timișoara în anul 2013 indică faptul că grupul majoritar de populație se află în segmentul 20-64 ani, 70.0 %, urmat de segmentul sub 20 ani cu un procentaj de 17.0 %, iar ultimul segment peste 64 ani 12.9 % (Tabelul 2).

Tabelul nr. 2 Structura pe grupe de vârstă și sexe a populației
Polului de creștere Timișoara la 1 iulie 2013

Grupa de vârstă	Masculin %	Feminin %	Total %
Total	47.0	53.0	100.0
Tânăra (0-19)	18.4	15.7	17.0
Adultă (20-64)	70.8	69.4	70.0
Vârșnică < 65	10.8	14.9	12.9

Tabelul nr. 3 Structura pe grupe de vârstă și sexe a populației
Municipiului Timișoara la 1 iulie 2013

Grupa de vârstă	Masculin %	Feminin %	Total %
Total	46.5	53.5	100.0
Tânăra (0-19)	17.7	14.8	16.1
Adultă (20-64)	71.2	70.1	70.6
Vârșnică < 65	11.1	15.1	13.3

Tabelul nr. 4 Structura pe grupe de vârstă și sexe a populației comunelor
din cadrul Polului de creștere Timișoara la 1 iulie 2013

Grupa de vârstă	Masculin %	Feminin %	Total %
Total	49.2	50.8	100.0
Tânăra (0-19)	21.7	20.3	21.0
Adultă (20-64)	68.9	66.0	67.5
Vârșnică < 65	9.4	13.6	11.5

Ponderea grupeii de vârstă activă (între 20 și 64 de ani) în anul 2013 este de 70,6 % în centrul urban Timișoara, în timp ce în arealul său de influență aceeași grupă de vârstă deține o pondere de 67,5 %, având valori ușor mai ridicate în comunele Dumbrăvița, Ghiroda, Giroc și mai scăzute în Pișchia, Orțișoara, Sănmihaiu Român și Moșnița Nouă (Fig. 6)

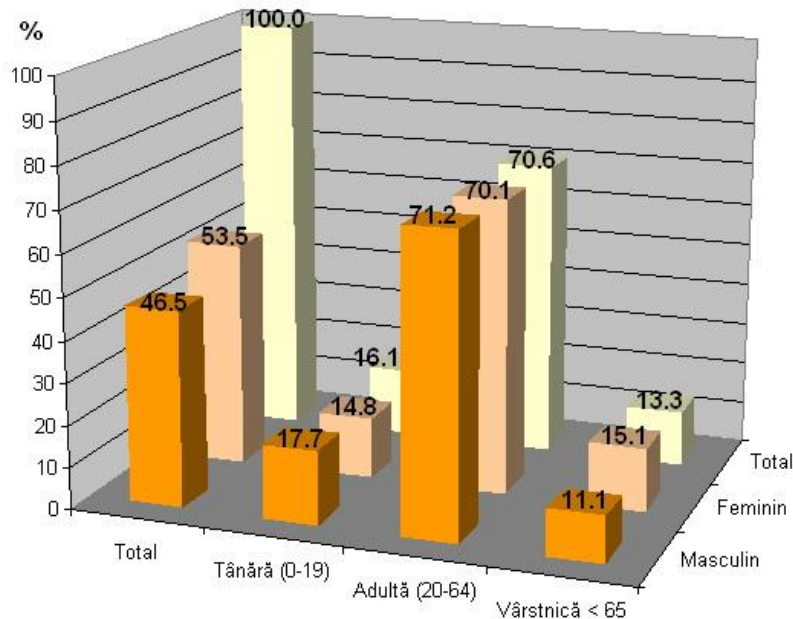

Figura nr. 6 Structura pe grupe de vârstă și sexe a populației
Municipiului Timișoara la 1 iulie 2013

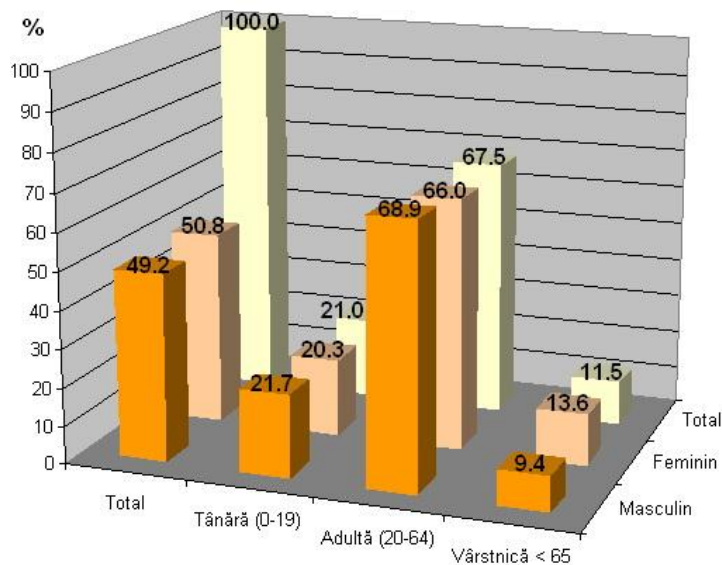

Figura nr. 7 Structura pe grupe de vârstă și sexe a populației comunelor din cadrul polului de creștere la 1 iulie 2013

Structura pe sexe a populației polului de creștere este favorabilă populației de sex feminin, aproximativ 53% față de 47% pentru populația de sex masculin. Populația masculină numără 175279 persoane (47 % din total), iar cea feminină 197566 persoane (53 %), raportul de masculinitate fiind de 88,7 persoane de sex masculin la 100 persoane de sex feminin în anul 2013 (Fig. 8).

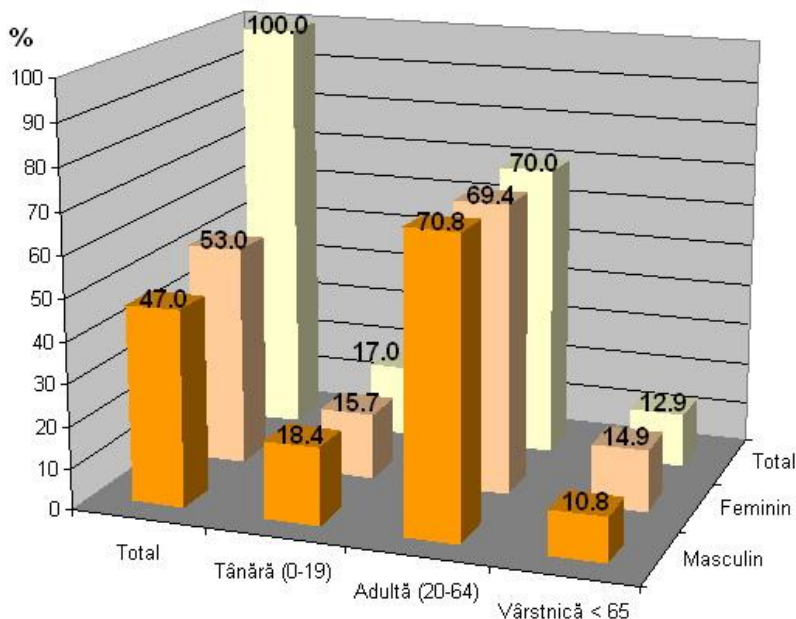

Figura nr. 8 Structura pe grupe de vârstă și sexe a populației Polului de creștere Timișoara la 1 iulie 2013

b. Structura populației după nivelul de instruire

Structura populației Polului de creștere, după nivelul de instruire la recensământul din anul 2011, scoate în evidență ponderea mare pe care o ocupă absovenții învățământului secundar 62,2%, după care urmează cei

Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană 2015-2023
Polul de Creștere Timișoara

ai învățământului superior 27,9 %, primar 5,8 % și post-liceal și de maiștri 2,8 %. Ponderea celor fără școală absolvită este de 1,3 % (Fig. 9)

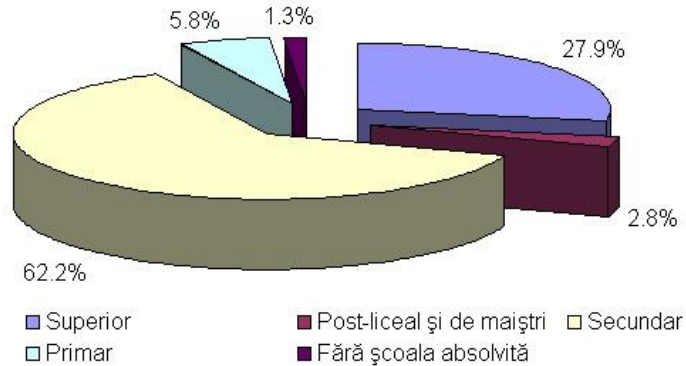

Figura nr. 9 Structura populației Polului de creștere după nivelul de instruire în anul 2011

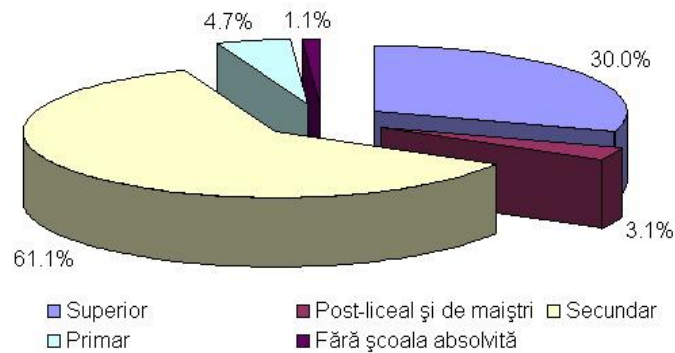

Figura nr. 10 Structura populației Municipiului Timișoara după nivelul de instruire în anul 2011

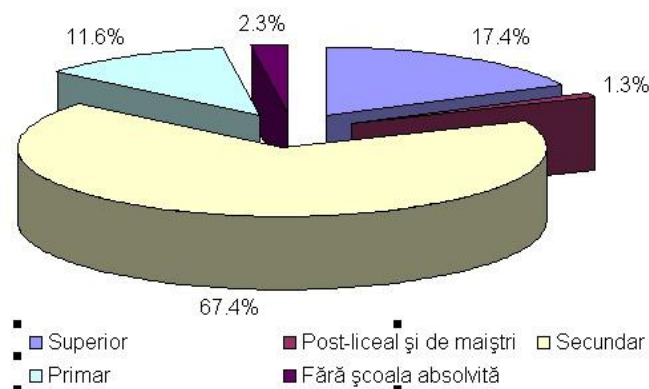

Figura nr. 11 Structura populației comunelor din cadrul Polului de creștere după nivelul de instruire în anul 2011

c. Structura confesională a populației

Pe teritoriul Polului de creștere Timișoara coexistă pașnic cetățeni grupați în 21 etnii și 16 religii, această aspect reflectând două trăsături majore ale populației din zonă și anume interculturalitatea și gradul ridicat de toleranță.

Structura confesională a populației la recensământul din 2011 pentru municipiu a fost următoarea: religie ortodoxă (75,0 %), romano-catolici (7,1 %), penticostali (2,0 %), reformați (1,3 %), baptiști (1,2 %), greco-catolici (1,1 %), ortodoxă sârbă (0,8 %), musulmani (0,3 %), martorii lui iehova (0,1 %), creștină după evanghelie (0,1 %), și alte religii (10,8%), iar pentru arealul de influență: ortodocși (77,7%), penticostali (5,7%), romano-catolici (5,2%), reformați (1,5%), baptiști (1,3 %), greco-catolici (0,7%), ortodocși sârbi (0,4 %), etc. (Fig. 12)

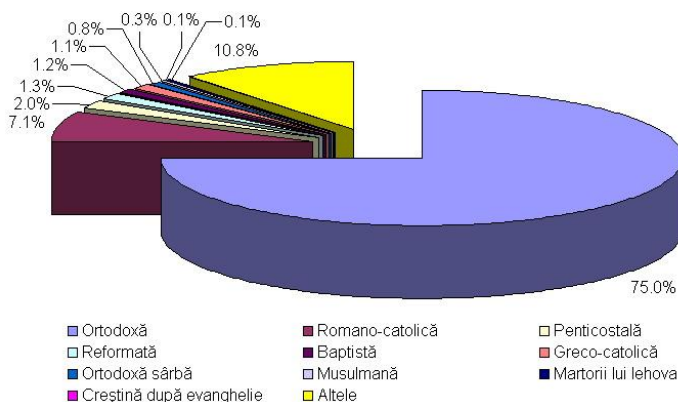

Figura nr. 12 Structura confesională a populației Municipiului Timișoara la recensământul din anul 2011

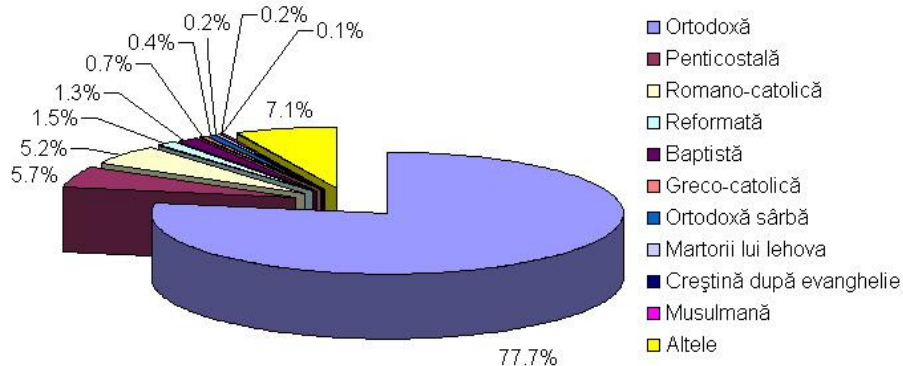

Figura nr. 13 Structura confesională a populației comunelor din cadrul Polului de creștere Timișoara la recensământul din anul 2011

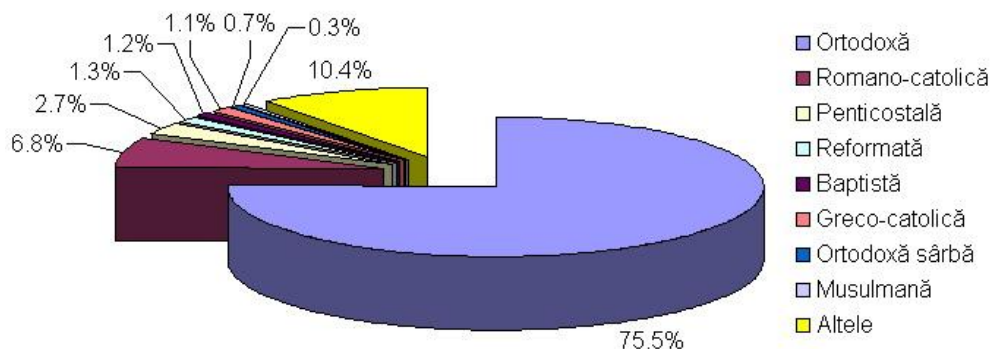

Figura nr. 14 Structura confesională a populației din cadrul Polului de creștere Timișoara la recensământul din anul 2011

d. **Structura etnică a populației**

Structura pe etnii la recensământul din 2011 pentru Polul de creștere Timișoara a fost următoarea: români 82,1 %, maghiari 4,7 %, sârbi 1,4 %, germani 1,2 %, rromi 0,8 %, bulgari 0,2 %, ucraineni 0,2 %, slovaci 0,1 %, italieni 0,1 % (15).

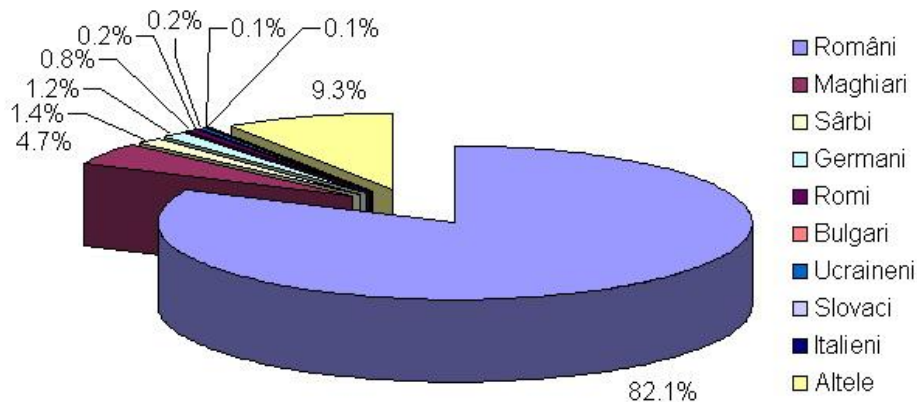

Figura nr. 15 Structura etnică a populației din cadrul Polului de creștere Timișoara la recensământul din anul 2011

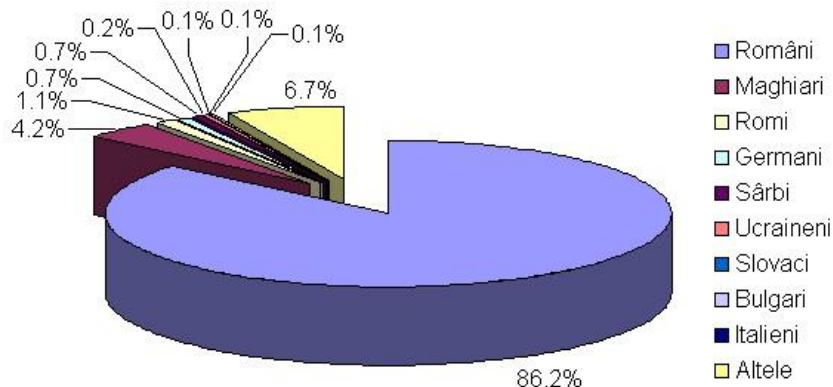

Figura nr. 16 Structura etnică a populației comunelor din cadrul Polului de creștere Timișoara la recensământul din anul 2011

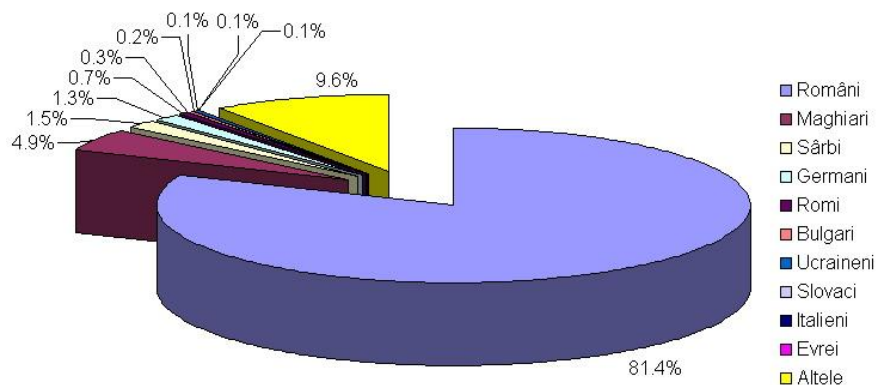

Figura nr. 17 Structura etnică a populației Municipiului Timișoara la recensământul din anul 2011

2.2. Competitivitate economică și resurse umane

2.2.1. Încadrarea județului Timiș în economia națională și regională

Evoluția economică a județului Timiș din ultimii ani este în strânsă legătură cu evoluția economiei naționale, în contextul european specific. Este cunoscut faptul că, în ultimii 10 ani, economia României a trecut prin două faze distincte: de creștere susținută în perioada 2003-2008, respectiv de contracție și lentă relansare, ca urmare a crizei declanșate în 2009, din care încă societatea românească nu a ieșit pe deplin. Poziția județelor țării în acest context a evoluat, unele dovedind o bună capacitate de a face față crizei, în timp ce altele au fost mai profund afectate și au continuat să acumuleze rămăneri în urmă.

De altfel, această evoluție inegală marchează în primul rând un proces de continuă adâncire a disparităților social-economice, la nivel local și regional. Regiunile, județele și mai ales orașele cele mai dinamice devin din ce în ce mai performante (la scara României), în timp ce alte unități teritoriale se transformă treptat în adevărate pungi de sărăcie. Spre exemplu, în intervalul 2008 – 2013, ponderea Municipiului București în realizarea PIB național a crescut cu 2,4 puncte procentuale (de la 20,2% la 22,6%), cea a județului Timiș a crescut cu 0,29 puncte procentuale (de la 4,67% la 4,96), în timp ce ponderea județului Vaslui s-a redus cu aproape 0,1 puncte procentuale (de la 0,97% la 0,88%), iar cea a județului Mehedinți cu 0,12 puncte procentuale (de la 0,91% la 0,87%), județe care și așa aveau o contribuție foarte redusă la crearea PIB al României. Cea mai performantă regiune a țării (cu excepția Capitalei), Regiunea Vest, chiar dacă a fost puternic afectată de criză, și-a consolidat ușor poziția relativă în acest interval, cu 0,01 puncte procentuale, în timp ce cea mai puțin dezvoltată regiune, cea de Nord-Est, a pierdut 0,13 puncte procentuale la ponderea sa în crearea PIB-ului României.

În tabel nr. 5 prezentăm un clasament al performanțelor economice ale celor mai puternice județe ale țării și ale municipiului București. Acest clasament este realizat pe baza datelor oficiale făcute publice de Ministerul Finanțelor, Institutul Național de Statistică și Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă.

Tabelul nr.5 Evoluția performanțelor economico-financiare la nivel național și pe județe reprezentative

Județul	Valoarea PIB Mld. lei (2013)*	PIB euro/locuitor (2013 – est.)*	Cifra de afaceri – mil. lei (2012)**	Populatia ocupată medie (mii - 2013)*	Nr. mediu salariați (mii - 2013)*	Câștigul salarial mediu lunar (2013)*	Rata șomajului (% - febr. 2014)***
ROMANIA	625,6	6.926	1.062.122	8.280,0	4.510,0	1.507	5,83
București	141,2	16.660	304.610	987,8	815,1	2.349	2,04
<i>Timiș</i>	<u>31,0</u>	<u>10.507</u>	<u>44.001</u>	<u>322,3</u>	<u>206,4</u>	<u>1.672</u>	<u>1,89</u>
Constanța	25,3	8.059	56.129	282,3	166,9	1.504	4,56
Brașov	22,0	8.681	36.175	227,4	155,9	1.552	5,13
Prahova	21,7	7.579	51.545	278,6	160,5	1.594	6,00
Cluj	21,1	8.222	37.704	318,5	185,3	1.691	3,61
Argeș	20,8	8.844	43.603	242,4	130,8	1.639	7,10
Iași	20,0	5.486	22.495	277,2	140,9	1.455	5,32
Ilfov	15,2	9.780	<u>60.355</u>	162,4	109,3	<u>2.132</u>	<u>1,82</u>

Surse: *Ministerul Finanțelor, **INSSE, ***ANOFM, 2014

În mod evident, datele din tabel indică disparități structural-teritoriale accentuate, datorită în primul rând concentrării puternice a resurselor de dezvoltare în Capitală și în județul Ilfov. Astfel, regiunea București-Ilfov deține 20,5% din numărul de salariați la nivel național, 25% din PIB-ul României (la o populație de 10,67% din cea a țării), concentrează 34,4% din cifra de afaceri și 60,6% din investițiile străine directe. Aceste cifre subliniază o dezvoltare centralizată excesiv, care poate însemna și o risipă de resurse social-economice, prin neglijarea unor zone cu potențial, dar defavorizate conjunctural de ineficiența politicii regionale a României.

Din păcate, această anomalie structurală este accentuată statistic și de modul arbitrar în care Ministerul de Finanțe prelucrează situațiile financiare întocmite de companiile și instituțiile din țara noastră. Astfel, companiile mari, indiferent de locul în care își au sediul și operează, trebuie să depună situațiile financiare doar la București și nu la autoritățile fiscale teritoriale, așa cum ar fi normal. De asemenea, cărțile de muncă ale multor angajați din instituțiile publice sunt păstrate la București și nu la sucursalele teritoriale ale acestor instituții, acolo unde de fapt angajații lor își desfășoară activitatea.

În ciuda anomaliilor statistice și a concentrării unei bune părți a economiei reale în Capitală, **județul Timiș** ocupă poziții remarcabile la majoritatea indicatorilor considerați, fie că este vorba de indicatori cantitativi, fie de indici calitativi. Astfel, Timișul se situează pe primul loc între județele României la valoarea absolută a PIB, la valoarea PIB/locuitor, la numărul populației ocupate și la numărul salariaților, pe locul 2, după județul Ilfov, cu cea mai redusă rată a șomajului, respectiv pe locul 4, după Ilfov, Constanța și Prahova, în privința cifrei de afaceri. De asemenea, chiar dacă în ultimii ani apetența investitorilor străini s-a mai temperat, Timișul continuă să fie atractiv, favorizat fiind de poziția geografică în vestul țării, de infrastructurile în curs de modernizare, de calitatea forței de muncă, bine formată în puternicul centru universitar Timișoara, și de mediul investițional favorabil.

Tabelul 6 Evaluarea performanțelor la nivelul regiunii Vest

Județul	Valoarea PIB Mld. lei (2013)*	PIB euro/locuitor (2013 – est.)*	Cifra de afaceri – mil. lei (2012)**	Populația ocupată (mii - 2013)*	Nr. salariaților (mii - 2013)*	Câștigul salarial mediu net lunar (2013)*	Rata șomajului (% - febr. 2014)***
<i>Timiș</i>	<i>31,0</i>	<i>10.507</i>	<i>44.001</i>	<i>322,3</i>	<i>206,4</i>	<i>1672</i>	<i>1,89</i>
Arad	13,6	7.326	24.425	198,7	115,5	1446	3,44
Hunedoara	11,3	6.307	14.344	175,5	109,2	1371	7,17
Caras-Severin	7,9	6.307	6.521	113,1	53,4	1302	5,46
Regiunea Vest	63,9	7617	89.291	809,6	484,5	1510	4,49
ROMANIA	625,6	6.926	1.062.122	8.280,0	4.510,0	1507	5,83

Surse: *Ministerul Finanțelor, **INSSE, ***ANOFM, 2014

Dacă la nivel național Bucureștiul manifestă o anumită hidrocefalie, la scara Regiunii Vest județul Timiș este la fel de dominant, îndeosebi prin forța economică a reședinței sale, municipiul Timișoara. Astfel, județul Timiș concentrează 48,5% din PIB-ul regional, 49,3% din cifra de afaceri, 39,8% din populația ocupată și 42,6% din numărul de salariați ai regiunii. Are cea mai redusă rată a șomajului (1,89%) și un PIB/locuitor care îl situează de departe pe primul loc, atât la nivel regional cât și pe plan național (tabelul nr. 6). În ciuda aparențelor – datorate mediatizării eficiente a performanțelor economice ale orașului Cluj-Napoca –, Timișoara continuă să fie orașul cu cea mai puternică economie, susținută și de armătura economică a multor alte localități din județ, în primul rând a celor din aureola sa periurbană, componente ale polului de creștere Timișoara. Astfel, comunele periurbane cu cele mai mari cifre de afaceri în anul 2012 erau Giroc (975,14 mil.lei), Ghiroda (713,31) și Dumbrăvița (675,72), urmate de Remetea Mare, Orțișoara, Săcălaz, Giarmata, Moșnița Nouă și Șag, cu între 300 și 139 mil. lei fiecare. Contribuții majore la cifra de afaceri și PIB-ul județului aduc și alte localități din Timiș, între care Sănnicolaul Mare, Lugojul, Jimbolia, Deta, Sănandrei, Recaș, Făget, Șandra ș.a.

Conform cifrelor furnizate de DGFP Timiș, pe ansamblul polului de creștere, în anul 2012, municipiul Timișoara contribuia cu 78,6% la realizarea cifrei de afaceri a unităților economice locale, iar cele 14 comune componente cu 21,4%. Deși cu oscilații de la un an la altul, tendința de durată pare să fie de ușoară creștere treptată a ponderii comunelor periurbane în realizarea cifrei de afaceri a polului. Este o tendință firească, de altfel, dacă se are în vedere procesul de exurbanizare a activităților industriale și a marilor companii logistice care caracterizează majoritatea orașelor europene mari.

Subliniem că cifrele furnizate de DGFP Timiș au caracter parțial, ca urmare a două circumstanțe obiective, și anume: dependența valorilor totale de depunerea de către firme a bilanțurilor contabile, respectiv înregistrarea activității doar a firmelor locale, companiile mari depunându-și bilanțurile direct la DGFP a României. Ca urmare, nu pot fi făcute evaluări credibile asupra indicatorilor reali ai întregii economii a municipiului, a polului de creștere Timișoara și a județului Timiș, și nici nu poate fi calculată ponderea Timișoarei și a comunelor polului în cifra de afaceri totală a județului. Datele disponibile la nivel de județ, de la INS, nu pot fi corelate credibil cu cele de care dispune DGFP Timiș, deoarece INS operează ajustări conform standardelor statistice specifice, în timp ce DGFP dispune de totaluri parțiale. Avantajul celor din urmă este însă că datele pot fi obținute discretizat, inclusiv la nivel de localitate, în timp ce statistica INS nu oferă decât date agregate pe județ.

Activități conform CAEN pe baza înregistrărilor din bilanțurile contabile ale societăților depuse la DGFP

O analiză a ponderii sectoarelor economiei în realizarea cifrei de afaceri în perioada 2010 – 2012, pe baza datelor din bilanțurile societăților comerciale depuse la DGFP Timiș, evidențiază preponderența sectorului terțiar (al serviciilor) în economia locală, ponderea cifrei de afaceri din acest sector fiind de 61,50%. În aceeași perioadă, sectorul industrial a contribuit la realizarea cifrei de afaceri în polul de creștere Timișoara în medie cu 22,50%, sectorul construcțiilor cu 12,50%, sectorul agricol având o contribuție nesemnificativă la creșterea economiei locale: 3,50%.

Pe de altă parte, în cazul marilor contribuabili, ale căror date economico-financiare sunt raportate direct la București, sectorul predominant (cifră de afaceri și locuri de muncă) este industria, serviciile fiind mai puțin diversificate și mai slab reprezentate.

Numărul însemnat al marilor contribuabili localizați în polul de creștere Timișoara, majoritatea din sectorul secundar, consolidează poziția industriei timișorene, potențează dezvoltarea economiei locale și contribuie la atragerea de noi investiții în arealul polului, în special în domenii ca:

- > Fabricarea anvelopelor și a camerelor de aer,
- > Fabricarea de echipamente electrice și electronice pentru autovehicule,
- > Fabricarea altor piese și accesorii pentru autovehicule și pentru motoare de autovehicule,
- > Telecomunicații și fabricarea echipamentelor de comunicații,
- > Fabricarea de echipamente electrice și electronice,
- > Producția și conservarea cărnii și creșterea porcinelor,

Economia polului de creștere Timișoara se bazează, astfel, atât pe industrie cât și pe servicii, cele două sectoare completându-se reciproc.

Cunoscut drept „pol comercial tradițional” în zona de vest a României, municipiul Timișoara a cunoscut în ultimul timp o dezvoltare impresionantă a **sectorului terțiar**, în special a serviciilor de cunoaștere intensivă. Principalele servicii care au cunoscut o dezvoltare spectaculoasă în economia Timișoarei sunt:

- > serviciile de tehnologia informației,
- > activități de realizare de software,
- > serviciile prestate în principal către întreprinderi (management și consultanță în management, cercetare-dezvoltare, arhitectură și inginerie, analiză tehnică, activități juridice, de contabilitate și consultanță fiscală);

Este de remarcat rentabilitatea sectorului serviciilor de cunoaștere intensivă. Ramurile Informațiilor și comunicațiilor, Intermedierile financiare și asigurări, Activitățile profesionale, științifice și tehnice, Activitățile de servicii administrative și activitățile de servicii suport, precum și Sănătatea și asistența socială nu numai că înregistrează profit în valori absolute dar au și o rentabilitate financiară (a capitalurilor) și economică (a activelor) suficientă pentru a garanta investitorilor eficiența utilizării capitalurilor și a gestionării mijloacelor economice.

Alte sectoare care au avut o contribuție însemnată la realizarea cifrei de afaceri și crearea de locuri de muncă în polul de creștere Timișoara sunt (conform CAEN): Transporturile rutiere de mărfuri, Lucrări de construcții drumuri și autostrăzi și Lucrările de construcții clădiri.

Principalele sectoare și ramuri ale economiei care au generat locuri de muncă și au contribuit semnificativ la realizarea cifrei de afaceri din rândul societăților administrate de DGFP Timiș pot fi urmărite în tabelul nr. 7.

Tabelul nr.7 Principalele activități economice generatoare de locuri de muncă și circuite financiare, în Polul de creștere Timișoara (2012)

Sector	Număr societăți	Număr locuri de muncă	Cifra de afaceri (lei)
Cultivarea cerealelor (exclusiv orez) și plantelor leguminoase	224	577	331.892.354
Producția și conservarea cărnii	24	1.574	173.983.903
Fabricarea încălțăminte	67	4.453	305.083.115
Fabricarea plăcilor, foliilor, tuburilor și profilelor	15	621	115.859.897
Fabricarea de construcții metalice și părți componente	103	922	197.317.473
Fabricarea de echipamente electrice și electronice	4	2.251	130.428.051
Fabricarea altor piese și accesorii pentru autovehicule	10	534	142.972.525
Închirierea și subînchirierea bunurilor imobiliare proprii	507	938	210.181.144
Lucrări de construcții clădiri rezidențiale și nerezidențiale	898	5.790	785.018.468
Lucrări de construcții de drumuri și autostrăzi	46	1.601	446.437.420
Lucrări de instalații sanitare, de încălzire și de gaze naturale	299	1.550	352.555.405
Comerț cu ridicata de piese și accesorii pentru autovehicule	136	729	252.700.014
Comerț cu ridicata al produselor farmaceutice	89	368	365.350.676
Transporturi rutiere de mărfuri	633	3.102	995.644.317
Restaurante	363	2.481	154.431.936
Activități de realizare a soft-ului la comandă	279	1.900	263.506.470
Activități de contractare, pe baze temporare, a personalului	26	1.593	88.923.214
Asistență medicală specializată	158	955	107.419.586
Activități de protecție și gardă	55	1.853	40.804.177
Activități ale centrelor de intermediere telefonică	20	971	60.523.309

(Sursa: date prelucrate de autori, după datele primare de la DGFP Timiș, 2012)

Notă: au fost reținute doar activitățile (conform CAEN) cu contribuțiile cele mai mari.

Analiza nu este completă însă fără a preciza rolul marilor contribuabili, aceștia fiind de altfel și principalii generatori de locuri de muncă în cadrul polului de creștere Timișoara (tabelul 8).